

Riigikogu juhatus
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 04.11.2024 nr 2-3/15-169

Meie 18.11.2024 nr 1-9/2782-2

Vastus Riigikogu liikme kirjalikule küsimusele (KK 169)

Lugupeetud Riigikogu liige Aleksandr Tšaplõgin

Vastan Teie küsimustele.

1. Mis on teie ministeeriumi vastumeelsuse põhjus seda aruannet avaldada?

Me ei ole vastu aruande avaldamisele. Oleme konjunktuuri tulemusi regulaarselt avalikustanud rohkem kui viis aastat. Sama plaan oli ka käesoleva aasta kolmanda kvartali ülevaatega.

Avalikustamise vormi valikul lähtume ministeeriumis sellest, mil määral tulemused erinevad eelmistest ülevaadetest, lisaks arvestame ministeeriumi töölaual olevate teiste majanduse ja ettevõtlusega seotud teemade ning ministeeriumi ressurssidega. Ka varasem praktika on näinud ette pressiteate avaldamist ning eelmainitud kaalutlustel vajadusel ka pressikonverentsi korraldamist, kuid mitte alati.

Oktoobris tutvusime Eesti Konjunktuuriinstituudi hinnanguga kolmanda kvartali majandusnäitajatele ning tegime tulemusi tutvustava ja ministeeriumi tegevusi selgitava pressiteate 30. oktoobril.

Ka varasemate kvartalite konjunktuurid on ministeeriumi kodulehelt leitavad ning tutvustavad pressiteated on keskmiselt ilmunud kvartali lõpule järgneva kuu teises pooles, näiteks 2024. aasta II kvartali ülevaade 30.07, I kvartali ülevaade 18.04, 2023. aasta IV kvartali ülevaade 31.01 jne. Nagu eelnevalt mainitud, sõltub avaldamise vorm ja aeg ministeeriumi töölaual olevatest teemadest ning ministeeriumi ressursidest.

2. Kas nõustute rahandusminister Jürgen Ligi väitega, et meie majandusprobleemide peapõhjus on see, et inimesed virisevad palju?

Ei, virisemine ei ole majandusprobleemide peapõhjus ning viidates rahandusministrile, oli tema põhiline sõnum, et erinevate uuringute hindamisel ja analüüsimisel kahjuks ei kasutata võimalust selgitada üldist majandusloogikat ning samamoodi positiivseid trende, mis antud uuringutes on samamoodi olemas. Majandust mõjutavad oluliselt enam nõudluse kukkumine, sisendhindade

kallinemine jmt kui inimeste hinnangud olukorrale. Majandusteooria küll ütleb, et inimeste ootused ja sellest tulenev käitumine mõjutab majanduse käekäiku. Samuti mõjutab inimeste suhtumine seda, kas otsitakse pigem lahendusi või hoopis süüdlasi ja sellest tuleneb, kas minnakse edasi või jäädakse kinni tänasesse. Kuigi inimeste ootused ja käitumine mõjutavad majandust, on nende roll väliste tegurite kõrval väike.

3. Kuidas hindate seda, et 87% instituudi küsitletud ekspertidest peab meie majanduse peamiseks probleemiks usaldamatust valitsuse majanduspoliitika vastu?

Konjunktuuriinstituut küsib ekspertidelt, kas majanduses on märgata erinevaid probleeme. Septembris märkisid kõik eksperdid, et majanduse probleemiks on ebapiisav nõudlus, mis ühelt poolt tuleneb julgeolekuolukorrast Euroopas, mis mõjutab meie sisetarbimist läbi tarbijakindluse kukkumise, ning teiselt poolt meie peamiste ekspordipartnerite turgudel olevast ebakindlusest. 13 eksperti 15st tõid välja, et probleemiks on rahvusvahelise konkurentsivõime vähesus ja vähene usaldus valitsuse majanduspoliitika suhtes. Uus valitsus on langetanud mitmeid otsuseid, mis mõjutavad elanikke ja ettevõtjaid ehk senine olukord muutub.

Valitsuse tehtud otsused lähtuvad kahest peamisest valdkonnast – esiteks tagada Eesti ühiskonna kindlus- ja turvatunne ehk otsus tugevdada meie riigikaitset ja suunata sinna täiendavaid vahendeid on olnud teadlik valik. Teine teadlik valik on valitsusel tegeleda sellega, et muuta meie majandus- ja ettevõtluskeskkond konkurentsivõimelisemaks, vähendada bürokraatiat ja olla ettevõtjatele stabiilne partner. Nende valikute tehtud tulemusi saame mõõta tulevikus, mis nende samade küsitletud ekspertide hinnangul on tänasest positiivsema trendiga.

Eraldi tuleb aru saada taustsüsteemist, kust me ühiskonnana oleme läbi tulnud. Meil on olnud COVID kriis, energiakriis ja käimas on täiemahuline sõda Euroopa pinnal, mis on tekitanud pikemat aega kestnud majandusprobleemid ning tekkinud ebakindlus tuleviku suhtes on muutnud hinnangud pessimistlikumaks. Ka on mitmete muudatuste tegemiseks jäänud vähe aega, mis suurendab survet ja tekitab lisapingeid. Inimestel ei ole tekkinud ühist arusaamist muudatuste vajalikkusest, mis muudab mõistmise ja selgitamise keerulisemaks.

Neis tingimustes on arusaadav, et valitsuse tegevus ei too kaasa kohese populaarsuse kasvu. Ka varasemalt on tehtud ebameeldivaid, kuid vajalikke otsuseid, kuid oluline on hinnata, kas nende tagajärjel on olukord paranenud. Valitsuse praeguse tegevuse osas saame tervikpildi mõjudest hiljem; praegu on olemas peamiselt ootused, arvamused ja hinnangud, mida valitsuse tegevusega soovitakse saavutada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Mario Lambing
+372 625 6387 mario.lambing@mkm.ee